

OBSAH

PŘEDMLUVA	13
1. NEMOC	15
1.1 ÚVOD	15
1.2 DEFINICE NEMOCI.....	15
1.3 DIAGNÓZA NEMOCI.....	16
1.3.1 Podle příznaků (znaků)	16
1.3.2 Doplnková (komplementární) vyšetření.....	17
1.4 PATOGENEZE (průběh choroby).....	19
1.5 LÉČBA (terapie)	20
1.6 PŘEDPOVĚĎ PRŮBĚHU NEMOCI (<i>prognóza</i>).....	20
1.7 PŘÍČINY NEMOCÍ (etiologie)	20
1.7.1 Exogenní příčiny	20
1.7.2 Endogenní příčiny.....	23
1.8 PREVENCE	23
1.9 DISPOZICE	24
2. REGRESIVNÍ ZMĚNY A METABOLICKÉ PORUCHY	25
2.1 NEKRÓZA.....	25
2.2 ATROFIE	26
2.3 METABOLICKÉ PORUCHY	26
2.3.1 Poruchy metabolismu bílkovin a aminokyselin.....	26
2.3.1.1 AMYLOIDÓZA	26
2.3.1.2 PORUCHA METABOLISMU FENYLALANINU	27
2.3.2 Poruchy metabolismu cukrů	27
2.3.3 Poruchy metabolismu tuků	29
2.3.3.1 PORUCHY METABOLISMU LIPOPROTEINŮ.....	29
2.3.3.2 HROMADĚNÍ TUKU V NETUKOVÝCH BUŇKÁCH	30
2.4 ZÁVAŽNÉ PATOLOGICKÉ PIGMENTACE	30
2.4.1 Žloutenka	30
2.5 LITIÁZA	32
3. PORUCHY IMUNITY	33
3.1 CHYBĚNÍ IMUNITY	33
3.1.1 Vrozené	33
3.1.2 Získané	33
3.2 PŘECITLIVĚLOST	33
3.2.1 Zvýšená imunitní reakce z exogenních vlivů	33
3.2.2 Zvýšená imunitní reakce z endogenních vlivů	34

4. PODSTATA GENETICKY PODMÍNĚNÝCH CHOROB	35
4.1 PORUCHY CHROMOZOMŮ	35
4.1.1 Porucha vzniklá během vývoje vajíčka	35
4.1.2 Porucha vzniklá během rýhování již oplozeného vajíčka	35
4.2 PORUCHY (MUTACE) DÍLČÍCH GENŮ	36
4.2.1 Dominantní dědičnost u poruch genů na autozomech	37
4.2.2 Recesivní dědičnost u poruch genů na autozomech	37
4.2.3 Recesivní dědičnost u poruch genů na gonozomech	37
4.3 SMÍŠENÉ PORUCHY	38
5. ZÁNĚT	39
5.1 NESPECIFICKÝ ZÁNĚT	39
5.1.1 Obecná charakteristika	39
5.1.2 Příčiny zánětu	39
5.1.3 Tři fáze zánětu	40
5.1.4 Charakter zánětu	40
5.1.5 Projevy zánětu	41
5.1.5.1 Místní	41
5.1.5.2 CELKOVÉ	41
5.1.5.3 HOREČKA	42
5.1.6 Zánětlivá reakce organismu na infekci	43
5.2 GRANULOMATÓZNÍ (SPECIFICKÝ) ZÁNĚT	43
5.2.1 Tuberkulóza	44
5.2.2 Syfilis	44
6. PROGRESIVNÍ ZMĚNY	45
6.1 REGENERACE	45
6.2 REPARACE	45
6.2.1 Hojení ran	45
6.2.2 Přeměna krevních výronů	45
6.2.3 Reakce na cizí tělesa	46
6.2.4 Hojení zlomenin	46
6.3 HYPERTROFIE	47
6.4 HYPERPLAZIE	47
6.5 METAPLAZIE	47
6.6 LEUKOPLAKIE	47
6.7 DYSPLAZIE	48
6.8 TRANSPLANTACE	48
7. PORUCHY TKÁŇOVÉHO RŮSTU	49
7.1 CHARAKTERISTIKA NÁDORŮ	49
7.2 TRŽDĚNÍ NÁDORŮ	49

7.3	VÝSKYT NÁDORŮ	50
7.4	RŮST MALIGNÍCH NÁDORŮ	50
7.4.1	Způsob růstu	50
7.4.2	Způsob šíření v organismu	50
7.5	NÁDOROVÁ KACHEXIE U MALIGNÍCH NÁDORŮ	51
7.6	ODVOZENÍ NÁZVU NÁDORU	51
7.6.1	Benigní	51
7.6.2	Maligní	51
7.6.3	Nádory vycházející z nezralých buněk	53
7.7	FAKTORY VYVOLÁVAJÍCÍ MALIGNITU.....	53
7.7.1	Rizikové faktory malignity.....	53
7.7.2	Pořadí zevních rizikových faktorů	55
7.8	PŘEDNÁDOROVÉ STAVY – SIGNÁLY RIZIKA	58
7.9	PREVENCE MALIGNITY	58
7.9.1	Vyhledávání rizikových jedinců v České republice.....	59
7.9.2	Poradenství	60
7.9.3	Onkologická situace v České republice	61
8.	PORUCHY VÝŽIVY	62
8.1	OBEZITA.....	62
8.1.1	Charakteristika.....	62
8.1.2	Orientační vymezení obezity.....	62
8.1.3	Komplikace obezity.....	64
8.2	PODVÝŽIVA, HLADOVĚNÍ.....	64
8.3	MINERÁLNÍ LÁTKY – NEDOSTATEK	65
8.4	VITAMINY – NEDOSTATEK	66
8.5	KACHEXIE	67
9.	ZÁKLADNÍ PORUCHY VNITŘNÍHO PROSTŘEDÍ	
	ORGANISMU	68
9.1	PORUCHY ACIDOBÁZICKÉ ROVNOVÁHY.....	68
9.1.1	Acidóza	68
9.1.2	Alkalóza	69
9.2	PORUCHY VODNÍ BILANCE	69
9.3	PORUCHY METABOLISMU SODÍKU	70
9.4	PORUCHY METABOLISMU DRASLÍKU.....	71
9.5	PORUCHY METABOLISMU VÁPŇÍKU	71
9.6	PORUCHY METABOLISMU HOŘČÍKU.....	72
10.	STÁRNUTÍ, STÁŘÍ, ZÁNİK ORGANISMU	73
10.1	PODSTATA STÁRNUTÍ	73
10.2	Hlavní projevy stárnutí v obecném smyslu	73

10.3 PŘÍKLADY DOPADU STÁRNUTÍ NA STAVBU A FUNKCI ORGANISMU	
10.4 ZÁNİK ORGANISMU – SMRT	
10.5 ZNÁMKY SMRTI	
11. VYBRANÉ NEMOCI SRDCE A OBĚHU	
11.1 NEMOCI SRDCE	
11.1.1 Srdeční selhání	
11.1.2 Změny srdečního rytmu	
11.1.3 Vrozené vady srdce	
11.1.4 Nemoci osrdečníku	
11.1.5 Nemoci svaloviny srdeční	
11.1.6 Nemoci nitroblány srdeční	
11.2 CHOROBY OBĚHU	
11.2.1 Vysoký krevní tlak tepenný	
11.2.2 Hypotenze	
11.2.3 Kolaps	
11.2.4 Synkopa	
11.2.5 Šok	
11.3 MÍSTNÍ PORUCHY OBĚHU KRVE A MÍZY	
11.3.1 Srážení krve v uzavřené cévě	
11.3.2 Uzávěr cévy	
11.3.3 Nedostatečné prokrvení	
11.3.4 Místní překrvení tkáně	
11.3.5 Krvácení	
11.3.6 Otoky	
12. ZMĚNY V MNOŽSTVÍ A SLOŽENÍ KRVE	
12.1 ZMĚNY OBJEMU KRVE	
12.2 ZMĚNY V POČTU ČERVENÝCH KRVINEK	
12.3 ZMĚNY V MNOŽSTVÍ PLAZMATICKÝCH BÍLKOVIN	
12.4. KRVÁČIVÉ STAVY	
12.4.1 Porucha funkce cévní stěny	
12.4.2 Nedostatečnost krevních destiček	
12.4.3 Poruchy krevní srážlivosti	
13. VYBRANÉ NEMOCI DÝCHACÍ SOUSTAVY	
13.1 NEMOCI HORNÍCH CEST DÝCHACÍCH	
13.1.1 Záněty	
13.1.2 Nádory	
13.2 NEMOCI DOLNÍCH CEST DÝCHACÍCH	
13.3 NEMOCI PLIC	

13.3.1	Poruchy vzdušnosti	95
13.3.2	Záněty	96
13.3.3	Nádory	97
13.4	NEMOCI POPLICNICE A POHRUDNICE	97
13.5	PORUCHY PLNĚNÍ A VYPRAZDŇOVÁNÍ PLIC	97
13.6	SELHÁNÍ DÝCHACÍCH FUNKCÍ	99
14.	VYBRANÉ NEMOCI TRÁVICÍ SOUSTAVY	100
14.1	OBECNÉ PŘÍZNAKY POSTIŽENÍ GIT	100
14.1.1	Zvracení	100
14.1.2	Průjem	101
14.1.3	Zácpa	102
14.2	NEMOCI DUTINY ÚSTNÍ	103
14.2.1	Primární choroby rtů, úst, jazyka	103
14.2.2	Ostatní choroby dutiny ústní	105
14.3	NEMOCI JÍCNU	106
14.3.1	Zvýšené napětí dolního jícnového svěrače	106
14.3.2	Nefunkčnost dolního jícnového svěrače	106
14.4	NEMOCI ŽALUDKU	107
14.4.1	Vrozené odchytky	107
14.4.2	Dyspepsie	107
14.4.3	Poruchy sekrece	108
14.4.4	Vředová choroba žaludku a dvanáctníku	108
14.4.5	Karcinom žaludku	109
14.5	NEMOCI STŘEV	109
14.5.1	Poruchy prokrvení	109
14.5.2	Zánětlivá onemocnění	110
14.5.3	Neprůchodnost střevní (<i>ileus</i>)	112
14.5.4	Kýla (<i>hernie</i>)	113
14.5.5	Zánět pobřišnice (<i>peritonitida</i>)	113
14.5.6	Nádory střeva	114
14.6	NEMOCI SLINIVKY BŘÍŠNÍ	115
14.6.1	Zánětlivé onemocnění	115
14.6.2	Karcinom	115
14.6.3	Mukoviscidóza (<i>cystická fibróza pankreatu</i>)	115
14.7	MALABSORPČNÍ SYNDROMY	116
14.8	NEMOCI JATER	117
14.8.1	Zánětlivá onemocnění (<i>hepatitida</i>)	117
14.8.2	Jaterní cirhóza	119
14.8.3	Jaterní selhání	119
14.8.4	Nádory jater	120

14.9 NEMOCI ŽLUČNÍKU A ŽLUČOVÝCH CEST	120
15. VYBRANÉ NEMOCI LEDVIN A MOČOVÝCH CEST	122
15.1 ZMĚNY MNOŽSTVÍ VYDÁVANÉ MOČI	122
15.2 ZMĚNY SLOŽENÍ MOČI	122
15.3 SELHÁNÍ LEDVIN (<i>renální insuficience</i>)	124
15.4 DÍLČÍ NEMOCI LEDVIN	125
15.4.1 Odchytky ve stavbě	125
15.4.2 Postižení klubiček (<i>glomeruly</i>)	126
15.4.3 Postižení tubulů a vmezeřené tkáně ledvin	126
15.4.4 Postižení vmezeřené tkáně ledvin	127
15.4.5 Postižení cév ledvin	127
15.4.6 Nádory ledvin	128
15.5 ONEMOCNĚNÍ VÝVODNÝCH CEST MOČOVÝCH	128
15.6. TĚHOTENSKÉ POSTIŽENÍ LEDVIN	130
15.7 POSTIŽENÍ LEDVIN U CELKOVÝCH CHOROB	130
16. VYBRANÉ NEMOCI MUŽSKÝCH REPRODUKČNÍCH ORGÁNŮ	131
16.1 PROSTATA	131
16.2 VARLE	131
16.3 PENIS	132
17. VYBRANÉ NEMOCI ŽENSKÝCH REPRODUKČNÍCH ORGÁNŮ	133
17.1 ZÁNĚTY	133
17.2 NÁDORY	134
17.3 KARCINOM PRSU	135
17.4 PATOLOGIE TĚHOTENSTVÍ	135
18. VYBRANÉ HORMONÁLNÍ PORUCHY	137
18.1 HYPOFÝZA	137
18.1.1 Neurohypofýza	137
18.1.2 Adenohypofýza	138
18.2. KŮRA NADLEDVIN	139
18.2.1 Snížená činnost kůry nadledvin	139
18.2.2 Zvýšená činnost kůry nadledvin	144
18.2.3 Dřeň nadledvin	142
18.3 ZMĚNY V MNOŽSTVÍ TESTOSTERONU	142
18.3.1 Nedostatek testosteronu	142
18.3.2 Nadbytek testosteronu	143
18.4 ZMĚNY V MNOŽSTVÍ ŽENSKÝCH HORMONŮ	143
18.4.1 Nadbytek ženských pohlavních hormonů	143

18.4.2	Nedostatek ženských pohlavních hormonů	144
18.5	ŠTÍTNÁ ŽLÁZA	145
18.5.1	Nedostatek hormonů štítné žlázy	145
18.5.2	Nadbytek hormonů štítné žlázy	146
18.6	PŘÍŠTÍTNÁ TĚLÍSKA	147
18.7	NEDOSTATEK INZULINU - DIABETES MELLITUS	147
18.7.1	Dělení diabetes mellitus	147
18.7.2	Akutní následky chybění inzulínu	148
18.7.3	Pozdní důsledky nedostatku inzulínu	149
19.	POZNÁMKY K INFEKČNÍM CHOROBÁM	151
19.1	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA	151
19.2	NEJČASTĚJŠÍ VIROVÁ ONEMOCNĚNÍ – doplňující poznámky	152
19.3	BAKTERIÁLNÍ ONEMOCNĚNÍ – doplňující poznámky	153
19.4	INFEKČNÍ NEMOCI VYVOLANÉ PRVOKY (<i>protozoázy</i>)	157
19.5	INFEKČNÍ CHOROBY VYVOLANÉ ČERVY (<i>helminózy</i>)	158
20.	VYBRANÉ NEMOCI KŮŽE	159
20.1	ZÁNĚTY	159
20.2	INFEKČNÍ NEMOCI S KOŽNÍMI PROJEVY	160
20.3	PLÍŠŇOVÁ KOŽNÍ ONEMOCNĚNÍ (<i>mykózy</i>)	162
20.4	ALERGICKÉ PROJEVY, LUPÉNKA	163
20.5	KOŽNÍ NÁDORY	163
21.	VYBRANÉ NEMOCI POHYBOVÉHO APARÁTU	165
21.1	NEMOCI KOSTÍ	165
21.1.1	Geneticky podmíněné choroby	165
21.1.2	Důsledky hormonálních poruch na pohybovém aparátu	165
21.1.3	Osteoporóza	166
21.1.4	Zánět kostí	171
21.1.5	Nádory kostí	172
21.2	NEMOCI KLOUBŮ	172
21.2.1	Degenerativní onemocnění	172
21.2.2	Metabolické choroby kloubů	173
21.2.3	Zánětlivé nemoci kloubů	173
21.3	VYBRANÉ ORTOPEDICKÉ VADY	174
21.3.1	Krční oblast	174
21.3.2	Hrudní oblast	174
21.3.3	Vady držení těla	174
21.3.4	Postižení oblasti kyčelního kloubu	176
21.3.5	Vady a choroby nohou	176
21.3.6	Vady horních končetin	177

21.3.7 Zlomeniny (fraktury)	178
22. ZÁKLADNÍ NEMOCI OKA	179
22.1 ZÁNĚTY	179
22.2 POSTIŽENÍ ČOČKY	179
22.3 POŠKOZENÍ SÍTNICE (<i>retinopatie</i>)	180
22.4 ZRAKOVÉ VADY	180
22.5 NÁDORY OKA	180
22.6 VROZENÉ ANOMÁLIE (<i>malformace</i>)	180
23. ZÁKLADNÍ NEMOCI UCHA	182
23.1 ZÁNĚTY	182
23.2 OTOSKLERÓZA	182
23.3 HLUCHOTA	183
24. ZÁKLADNÍ ZDRAVOTNICKÁ PRVNÍ POMOC (LAICKÁ) ..	184
24.1 TESTOVÁNÍ ZÁKLADNÍCH ŽIVOTNÍCH FUNKCÍ	
24.1.1 Rychlé posouzení stavu vědomí	185
24.1.2 Rozpoznání stavu bez dechu	187
24.1.3 Kontrola tepu	187
24.1.4 Uvolnění dýchacích cest	187
24.1.5 Umělé dýchání	188
24.1.6 Uzávěr dýchacích cest	189
24.1.7 Zevní srdeční masáž	190
24.1.8 Přerušování event. ukončení ožívování	191
24.1.9 Důvody pro nezahajování ožívování	191
24.1.10 Nejčastější chyby při ožívování	191
24.1.11 Možné komplikace u postiženého při ožívování	192
24.1.12 Rizika ožívování pro záchránce	193
24.1.13 Náhlá smrt	193
24.2 PRVNÍ POMOC PŘI KRVÁCENÍ	194
24.2.1 Zevní krvácení	194
24.2.2 Stavění zevního krvácení v jednotlivých oblastech těla	196
24.2.3 Vnitřní krvácení	198
24.3 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH POSTIŽENÍ A PRVNÍ POMOC	198
24.3.1 Poškození chladem	198
24.3.2 Poškození teplem	199
24.3.3 Bodnutí hmyzem	201
24.3.4 Uštknutí hadem	202
24.3.5 Poleptání	202
24.3.6 Otevřený pneumotorax	202

24.3.7 Otevřené břišní poranění.....	203
24.3.8 Zlomeniny	203
24.3.9 Zasažení elektrickým proudem.....	203
24.3.10 Akutně vzniklé otravy.....	204
25. KLÍČOVÉ PROBLÉMY A KLÍČOVÁ SLOVA	
OBORU (SOMATO)PATOLOGIE.....	207
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	214
DOPORUČENÁ LITERATURA K DALŠÍMU STUDIU	215